

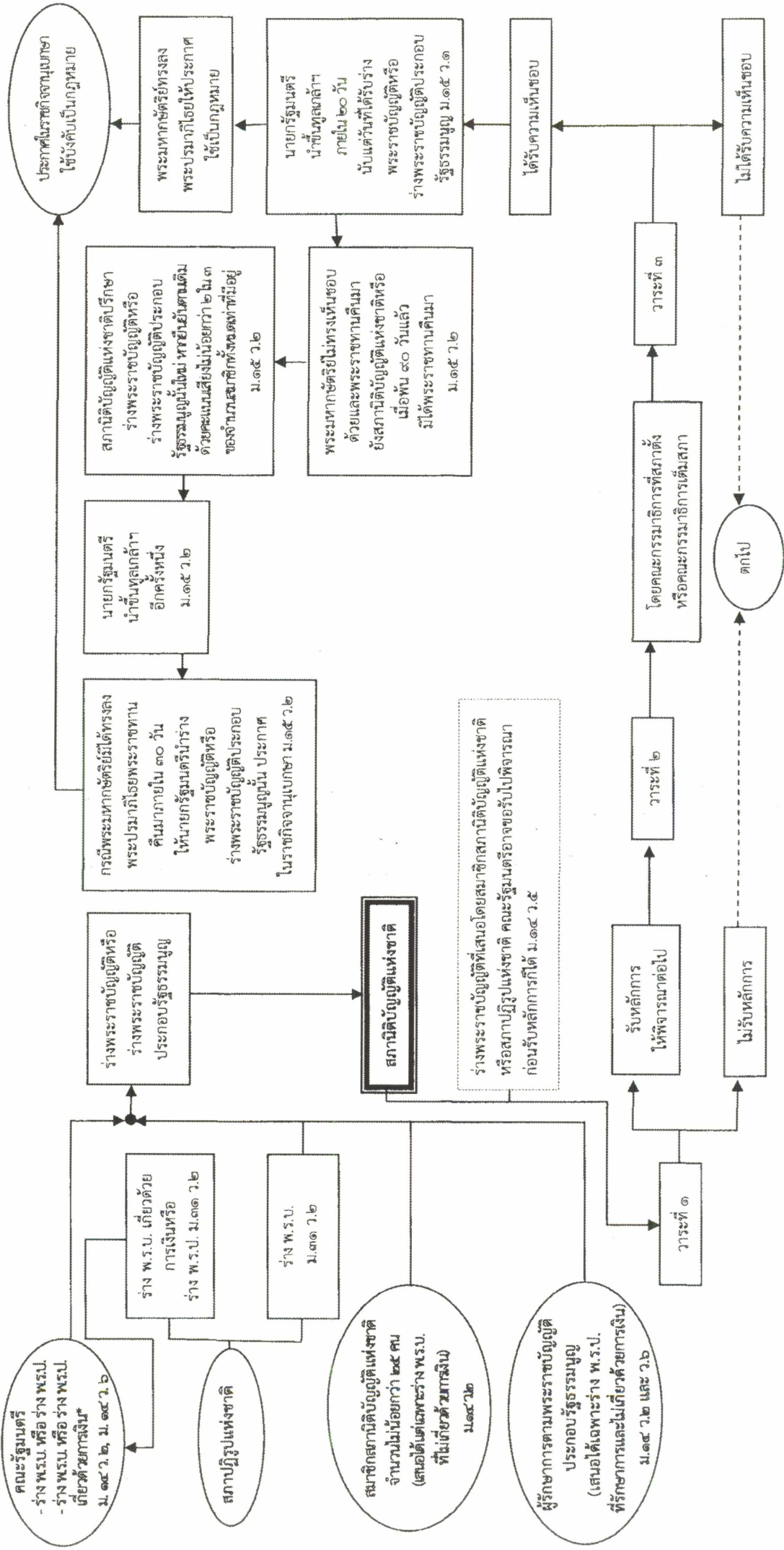
รายงาน ของ

คณะกรรมการการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กระบวนการตราพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

*หมายเหตุ: ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับวงเงิน หมายความว่า ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อนหรือ
วางระเบียบการบังคับเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร ใช้จ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน
การรับประกัน หรือการใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา (ม.๑๔ ๖.๓)

จัดทำโดย : กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงาน
ของ
คณะกรรมการการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ.....

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.....สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.....

ที่ สว (สนช)(กมธ ๑) ๐๐๐๙/ (ร ๒๒) วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๐.....

เรื่อง รายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ) ไว้พิจารณา และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. พลโท กนิษฐ์ ชาญปรีชญา
๒. นายคำณูณ สิทิสมาน
๓. พลโท ชัยยุทธ พร้อมสุข
๔. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย
๕. พลเอก ไตรรัตน์ รังคะรัตน์
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวี สุรฤทธิกุล
๗. พลเอก ธนดล สุรารักษ์
๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
๙. นางนิพัทธา อมรัตน์เมธา
๑๐. นายบรรชา พงศ์อายุกุล
๑๑. นายพัชโรดม ลิมปิษเฐียร
๑๒. รองศาสตราจารย์พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต
๑๓. พลเอก ไพชยนต์ คำทันเจริญ
๑๔. พลเอก ภาณุวัชร นาควงษ์ม
๑๕. พลเอก มารุต ปัชโชตะสิงห์
๑๖. นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์
๑๗. พลเอก วิชิต ศรีประเสริฐ
๑๘. นายศิระชัย โชติรัตน์
๑๙. นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ
๒๐. พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์
๒๑. พลเรือโท สนธยา น้อยฉายา
๒๒. ศาสตราจารย์สนิท อักษรแก้ว
๒๓. พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม
๒๔. พลโท สมโภชน์ วังแก้ว
๒๕. พลตรี สันติพงศ์ ธรรมปิยะ
๒๖. พลโท สุรใจ จิตต์แจ่ม
๒๗. นายสุรชัย ภูประเสริฐ
๒๘. พลเอก สุรวัช บุตรวงษ์
๒๙. นายแสวง บุญมี
๓๐. พลอากาศเอก อติศักดิ์ กลั่นเสนาะ
๓๑. ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต

บัดนี้ ...

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา
ต่อไป

(ลงชื่อ) พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม

(สมเจตน์ บุญถนอม)

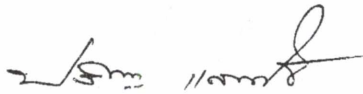
ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นายปริญญา แสงแก้วเขียว)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....

สำนักกรรมการ ๑

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๖๔ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๔๕

ปริญญา พิมพ์

มานิตา ณ์ฐพล ทาน ๑

คกก.ตรวจทานร่างฯ กมธ. ๑ ทาน ๒

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ) ไว้พิจารณา และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณากำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน โดยมีกำหนดเวลาปฏิบัติงานภายใน ๔๕ วัน และในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๒/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้ลงมติให้ขยายเวลาการปฏิบัติงานออกไปอีก ๕ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว ปรากฏผล ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม	เป็นประธานคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๒ นายศิระชัย โชติรัตน์	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๑.๓ พลเอก มารุต ปิยะโชติสังข์	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
๑.๔ พลโท สุรใจ จิตต์แจ้ง	เป็นเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๕ นายแสวง บุญมี	เป็นรองเลขานุการคณะกรรมการ วิสามัญ
๑.๖ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	เป็นโฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๗ นายคำคุณ สิริสมาน	เป็นโฆษกและที่ปรึกษา คณะกรรมการวิสามัญ
๑.๘ พลเอก ไตรรัตน์ รังคะรัตน์	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๙ นางนิพัทธา อมรรัตนเมธา	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๑๐ พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๑๑ ศาสตราจารย์สนธิ อักษรแก้ว	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ

๑.๑๒ นายสุรชัย ภูประเสริฐ

เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ

๑.๑๓ ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต

เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ

๒. คณะกรรมการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้งที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ดังนี้

๒.๑ พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม

๒.๒ นายจรัส จิ๋นยั้งเรื่องรุ่ง

๒.๓ นายวระชาติ ทนังผล

๒.๔ นายนิรันดร์ ประดิษฐกุล

๓. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้ง นายปริญญา แสงแก้วเขียว สำนักกรรมการ ๑ ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสาม

๔. ผู้ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น ดังนี้

หน่วยงานของรัฐ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

๑) นายปรีชา มิ่งมาลัยรักษ์

ผู้อำนวยการฝ่าย

๒) นายสุชาติ สะเทือนวงษา

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย

๓) นางสาวจณัญญา เฉลิมวิวัฒน์กิจ

รองผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย

รัฐวิสาหกิจ

ธนาคารกรุงไทย

๑) นางสาววรพินทร์ หิรัญโชติ

เจ้าหน้าที่อาวุโส ราชการสัมพันธ์

๒) นายณัฐกร เดชเจริญ

เจ้าหน้าที่ราชการสัมพันธ์

๓) นางสาวสรินทร์ นิธิโอฬารพงศ์

นิติกรอาวุโส

๔) นางสาวสิริจิตต์ ชูศักดิ์

นิติกรอาวุโส

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

๑) นายอภิศักดิ์ หอวนิช

ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเงิน

๒) นางศิริภาณี อยู่อิน

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายเงินฝาก

ธนาคารอาคารสงเคราะห์

๑) นายนันท์วุฒิ สุขสว่าง	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย
๒) นายเจริญศักดิ์ ริงแก้ว	หัวหน้าส่วนกิจการพิเศษ

ธนาคารออมสิน

๑) นางสาวรัตนา บรรยงคนันท์	รองผู้อำนวยการฝ่าย
๒) นายกุลพล ลิ้มจิตติ	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ๔

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

๑) นางเพ็ญลักษณ์ จุลานนท์	ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายการตลาดการเงิน และการค้าปลีก
๒) นายสำราญ เดชอรุณ	หัวหน้าส่วนจัดระบบบริการการเงิน
๓) นางสาวสิริตรา ลิ้มเรืองรอง	หัวหน้าส่วน ระดับ ๘

๕. ผลการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๗๗

ในการพิจารณาของคณะกรรมการการวิสามัญได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๕.๑ ผลการศึกษาของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ซึ่งประกอบด้วยความเห็นจากส่วนต่าง ๆ ดังนี้

พรรคการเมือง

- ๑) พรรคชาติไทยพัฒนา
- ๒) พรรคชาติพัฒนา
- ๓) พรรคไทยรักธรรม
- ๔) พรรคประชาธิปัตย์ใหม่
- ๕) พรรคประชาธิปัตย์
- ๖) พรรคเพื่อไทย
- ๗) พรรคภูมิใจไทย
- ๘) พรรคมาตุภูมิ

นักวิชาการ

- ๑) รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ สุทกวาทิน ประธานคณะกรรมการด้านระบบการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ในคณะกรรมการการเมือง สถาบันบัญญัติแห่งชาติ
- ๒) รองศาสตราจารย์พิชาย รัตน์ดิลก ณ ภูเก็ต รองคณบดีฝ่ายวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

๕.๒ เอกสารแสดงความคิดเห็นของพรรคการเมือง ดังนี้

- ๑) พรรคชาติไทยพัฒนา
- ๒) พรรคประชาธิปัตย์
- ๓) พรรคชาติประชาธิปไตยก้าวหน้า

๕.๓ เอกสารแสดงความคิดเห็นขององค์กรหรือประชาชนผู้สนใจ

- ๑) ขบวนการผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)
  - ๒) นายไพบุลย์ นิติตะวัน ผู้ริเริ่มเตรียมการก่อตั้งพรรคประชาชนปฏิรูป
  - ๓) นายสุรทิน พิจารณ์ ประธานคณะกรรมการกลุ่มปฏิรูปการเมืองยุคใหม่
  - ๔) นายภราดร กลางบุรีรัมย์ อดีตสมาชิกพรรคการเมือง
- ๕.๔ การประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ (ไม่มีความเห็น)

๖. ร่างพระราชบัญญัตินี้มีกรรมการวิสามัญสงวนความเห็น จำนวน ๒ คน ดังนี้

- ๖.๑ นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
- ๖.๒ นายวัลลภ ตังคณานุก์รักษ์

๗. ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอคำแปรญัตติ จำนวน ๕ คน ดังนี้

- ๗.๑ นายพรรคศักดิ์ เจียรณัย
- ๗.๒ ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง
- ๗.๓ นายสมชาย แสวงการ
- ๗.๔ นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล
- ๗.๕ นายมณฑิเยร บุญตัน

๘. ผลการพิจารณา

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔

มีการแก้ไข

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๔ .....”

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่ารวมถึง การให้ใช้ทรัพย์สิน การให้บริการ หรือการให้ส่วนลดโดยไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนที่ไม่เป็นไปตามปกติทางการค้า และการทำให้หน้าที่พรรคการเมืองเป็นลูกหนี้ลดลงหรือระงับสิ้นไปด้วย

.....”

คณะกรรมการเห็นด้วย

กับผู้แปรญัตติและได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙

มีการแก้ไข

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง

ขอสงวนความเห็น

(กรรมการ)

คงมาตรา ๙

ไว้ตามร่างเดิม

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
(กรรมการ)

ขอสงวนความเห็น ดังนี้

“มาตรา ๙ ..... ฯลฯ.....”

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมี
ทุนประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทโดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุน
ประเดิมคนละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละ สามแสนห้าหมื่นบาท”

นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๙ ..... ฯลฯ.....”

“เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีทุน
ประเดิมไม่น้อยกว่า หนึ่งแสนห้าแสนบาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็น
ทุนประเดิมคนละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละ สามแสนสามหมื่นบาท”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๙ ..... ฯลฯ.....”

(๔) อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง ตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

..... ฯลฯ.....”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นายสมชาย แสวงการ

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๙ ..... ฯลฯ.....”

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิม
ไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท โดยผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิม
คนละไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละ สามแสนหนึ่งแสนบาท”

คณะกรรมการได้แก้ไข

และได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๐

มีการแก้ไข

นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๐ ..... ๓๑.....”

(๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เற்றுญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง
..... ๓๑..... ”

คณะกรรมการธิการเห็นด้วย

กับผู้แปรญัตติและได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒

มีการแก้ไข

นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๒ ..... ๓๑.....”

(๔) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชนและลายมือชื่อของหัวหน้าพรรคการเมือง
ற்றுญิกพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของ
พรรคการเมือง”

คณะกรรมการธิการเห็นด้วย

กับผู้แปรญัตติและได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๓

มีการแก้ไข

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง

และนายวัลลภ ตั้งคณานรินทร์

(กรรมการ)

ขอสงวนความเห็น

คงมาตรา ๑๓

ไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๑๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕

มีการแก้ไข

วรรคหนึ่ง (๖)

นายพรศักดิ์ เจียรณัย

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๕ .....ฯลฯ.....”

(๖) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง พรรคการเมือง เหรียญกษาปณ์พรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัด

.....ฯลฯ.....”

คณะกรรมการเห็นด้วย

กับผู้แปรญัตติและได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๕ .....ฯลฯ.....”

(๖) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง พรรคการเมือง เหรียญกษาปณ์พรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัด

.....ฯลฯ.....”

คณะกรรมการเห็นด้วย

กับผู้แปรญัตติและได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

วรรคหนึ่ง (๑๕)

นายวัลลภ ตังคณานุก์

ขอสงวนความเห็น ดังนี้

(กรรมาธิการ)

“มาตรา ๑๕ ..... ๑๕..... ๑๕.....”

(๖) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง และ ตัวแทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัด

(๗) การบริหารจัดการสาขาพรรคการเมือง หน้าที่และอำนาจ และของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

..... ๑๕..... ๑๕.....”

(๑๑) มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก โดยมาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องเทียบเคียงได้กับมาตรฐานทางจริยธรรมที่ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

..... ๑๕..... ๑๕.....”

(๑๕) รายได้ของพรรคการเมือง และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรค พรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

..... ๑๕..... ๑๕.....”

เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง ตาม (๑๕) ให้สำนักงานประสานกับธนาคารของรัฐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

นายพรศักดิ์ เจียรณัย

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๕ ..... ๑๕..... ๑๕.....”

(๑๕) รายได้ของพรรคการเมือง และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง ซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาทให้เรียกเก็บเป็นรายปี ทั้งนี้ให้เป็นไป ตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด แต่ต้องไม่เกินปีละหนึ่งร้อยบาท”

..... ๑๕..... ๑๕.....”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

วรรคดี

นายพรศักดิ์ เจียรณัย

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๕ ..... ฯลฯ.....”

พรรคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาทและไม่เกินสองหมื่นบาท”

คณะกรรมการธิการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

นายสมชาย แสวงการ

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๕ ..... ฯลฯ.....”

พรรคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาทแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

คณะกรรมการธิการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๖

นายพรศักดิ์ เจียรณัย

มีการแก้ไข

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๖ หัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหน้ญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองต้องเป็นสมาชิกที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี และมีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดในข้อบังคับแต่ต้องไม่เกินคราวละสี่ปี”

คณะกรรมการธิการเห็นด้วย

กับผู้แปรญัตติและได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๒ การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑

มีการแก้ไข

นายพรศักดิ์ เจียรณัย

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๒๑ ..... ๑๓๑.....”

คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง
เลขาธิการพรรคการเมือง เทรียญพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่น
ตามที่กำหนดในข้อบังคับ

..... ๑๓๑.....”

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับ
บุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้เลขาธิการพรรคการเมือง เทรียญ
พรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคน
เป็นผู้ทำการแทนก็ได้”

คณะกรรมการธิการเห็นด้วย

กับผู้แปรญัตติและได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๒๑ ..... ๑๓๑.....”

กรรมการบริหารพรรคการเมืองที่เข้าร่วมประชุมต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติ
ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหาร
พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายและข้อบังคับ รวมตลอดทั้งระเบียบ
ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร
พรรคการเมืองโดยปรากฏหลักฐานการคัดค้านนั้นในรายงานการประชุมหรือได้ทำหนังสือคัดค้านยื่นต่อประธาน
ในที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่การประชุมนั้นสิ้นสุดลง

..... ๑๓๑.....”

คณะกรรมการธิการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล

ขอแปรญัตติ ดังนี้

มาตรา ๒๑ ..... ๑๓๑.....

“คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง
เลขาธิการพรรคการเมือง เทรียญภูพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่น
ตามที่กำหนดในข้อบังคับ

..... ๑๓๑.....

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับ
บุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้ เลขาธิการพรรคการเมือง
เทรียญภูพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองคนหนึ่ง
หรือหลายคนเป็นผู้ทำการแทนก็ได้”

คณะกรรมการธิการเห็นด้วย

กับผู้แปรญัตติและได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๒๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖

มีการแก้ไข

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรณแสง

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๒๖ ..... ๑๓๑.....

ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่าบุคคลใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลายพรรค
การเมืองให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทราบและลบชื่อผู้นั้นออกจาก
การเป็นสมาชิกทุกพรรค แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด”

คณะกรรมการธิการได้แก้ไข

และได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๒๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐

มีการแก้ไข

มาตรา ๓๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๓๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๓

มีการแก้ไข

นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๓๓ .....ฯลฯ.....”

(๑) ดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่า ห้าพันสองพันคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน

.....ฯลฯ.....”

คณะกรรมการธิการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

มาตรา ๓๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๕

มีการแก้ไข

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง

ขอสงวนความเห็น

(กรรมาธิการ)

คงมาตรา ๓๕

ไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๓๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๓๙

มีการแก้ไข

นายพรศักดิ์ เจียรณัย

ขอแปรญัตติ

เพิ่มความเป็นวรรคสอง

ดังนี้

“ในกรณีที่พรรคการเมืองยังไม่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและพรรคการเมืองนั้น อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๓ ให้องค์ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้น ไม่ต้องมีผู้แทนของสาขาพรรคเป็นองค์ประชุมก็ได้”

คณะกรรมการธิการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๔๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๑

มีการแก้ไข

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง

ขอสงวนความเห็น

(กรรมาธิการ)

คงมาตรา ๔๑

ไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๔๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๔๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๖

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๓ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๗

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
(กรรมการ)

มีการแก้ไข

ขอสงวนความเห็น
คงมาตรา ๔๗
ไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๔๘

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
(กรรมการ)

มีการแก้ไข

ขอสงวนความเห็น
คงมาตรา ๔๘
ไว้ตามร่างเดิม

นายมณฑิร บุญตัน

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๔๘ การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของกลุ่มประชากรที่หลากหลาย คณะกรรมการจะกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครซึ่งเป็นชายและหญิง รวมทั้งของกลุ่มประชากรที่หลากหลาย ที่พรรคการเมืองจะต้องส่งลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ ให้แจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง

..... ฯลฯ.....”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

นายสมชาย แสวงการ

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๔๘ การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง ด้วย โดยให้คณะกรรมการหารือกับพรรคการเมืองด้วย คณะกรรมการจะกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครซึ่งเป็นชายและหญิงที่พรรคการเมืองจะต้องส่งลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ ให้แจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นครั้งแรกก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง

คณะกรรมการหารือกับพรรคการเมืองด้วย”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๔๙

นายธนาวัฒน์ สິงข์ทอง
(กรรมาธิการ)

มีการแก้ไข

ขอสงวนความเห็น
คงมาตรา ๔๙
ไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๔๙/๑

นายธนาวัฒน์ สິงข์ทอง
(กรรมาธิการ)

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

ขอสงวนความเห็น
ตัดมาตรา ๔๙/๑
ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๔๙/๒

นายธนาวัฒน์ สິงข์ทอง
(กรรมาธิการ)

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

ขอสงวนความเห็น
ตัดมาตรา ๔๙/๒
ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๕๐

นายธนาวัฒน์ สິงข์ทอง
(กรรมาธิการ)

มีการแก้ไข

ขอสงวนความเห็น
คงมาตรา ๕๐
ไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๕๑

หมวด ๔ การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง

มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๕

มีการแก้ไข

มาตรา ๕๖

คณะกรรมการธิการตัดออก

หมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๗/๑

คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่

มาตรา ๕๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๙

ไม่มีการแก้ไข

นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๕๙ ทุกเดือน ให้พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าพันบาท ให้ประชาชนทราบ เป็นการทั่วไป และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดพร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการบริจาค และให้แจ้งนายทะเบียนทราบ ตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

.....ฯลฯ.....”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๖๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๘

มีการแก้ไข

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๖๘ .....”

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช่บังคับกับกรณีพรรคการเมืองหรือสมาชิกรับบริจาคเงิน
ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวที่มีใช้เพื่อใช้ในกิจกรรมทางการเมือง”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๖๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๗๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๑

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๗๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๗

มีการแก้ไข

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง

ขอสงวนความเห็น ดังนี้

(กรรมวิธีการ)

“มาตรา ๗๗ .....”

(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ~~๗๖๗๕~~ (๑) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่อาศัย
ได้ระบุไว้

(๒) ร้อยละ ~~ห้าสิบสี่~~สิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงิน
ค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวน
เงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงที่พรรค
การเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา แต่เงินที่จัดสรรให้ต้องไม่เกินเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง
ที่พรรคการเมืองนั้นได้รับจากสมาชิกในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละ ~~ห้าสิบสี่~~สิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียง
ที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมือง
ให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมือง
นั้นได้รับ สำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรร
~~ตามหมวด ๒๓~~ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมด ตามมาตรา ๖๓ ต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๓/๑) ร้อยละยี่สิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรตามจำนวนสาขา
พรรคการเมืองโดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนสาขาพรรคการเมืองของทุก
พรรคการเมืองรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองนั้น ๆ
ในปีที่ผ่านมา

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิก
ของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) ~~และ~~ (๒) (๓) ~~และ~~
(๓/๑) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดใช้คืนออกจากเงินจัดสรรของพรรค
การเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหรือรับผิด
น้อยกว่าที่คณะกรรมการยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้น ตามหลักเกณฑ์
และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้มีไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไป
จนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไต่เบี่ยเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดตามคำพิพากษา

.....”

มาตรา ๗๘

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง

(กรรมาธิการ)

มีการแก้ไข

ขอสงวนความเห็น ดังนี้

“มาตรา ๗๘ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๗ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม และการส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมือง แต่สมาชิกและประชาชนและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการทราบทุกสามเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แต่จะนำไปใช้จ่ายตามมาตรา ๘๒ ไม่ได้

..... ฯลฯ.....

ให้สำนักงานจัดให้มีการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการจัดสรรให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๗๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๘๐

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๘๓

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๖

มีการแก้ไข

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๘๖ ..... ๖๓.....”

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นไปตามมติของคณะกรรมการบริหารพรรค และหากกรรมการบริหารพรรคการเมืองคนใดได้ดำเนินการคัดค้านตามมาตรา ๒๑ วรรคสามแล้ว ก็มีให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองคนนั้น”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๘๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๘

มีการแก้ไข

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ขอแปรญัตติ

ตัดความในวรรคสอง

ของมาตรา ๘๘ ออก ดังนี้

“ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป สดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในกระ สัตตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๘๙

มีการแก้ไข

หมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๙๓

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๔

มีการแก้ไข

มาตรา ๙๕

ไม่มีการแก้ไข

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๙๕ ..... ๓๓๖.....”

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นพรรคการเมือง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง และให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น เว้นแต่การกระทำความผิดนั้นเป็นไปตามมติของคณะกรรมการบริหารพรรคและหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองคนใดได้ดำเนินการคัดค้านตามมาตรา ๒๑ วรรคสามแล้ว ก็มีให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ได้คัดค้านนั้น”

คณะกรรมการฯ ได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๙๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๙๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๙

มีการแก้ไข

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง

ขอสงวนความเห็น ดังนี้

(กรรมาธิการ)

“มาตรา ๙๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ วรรคหก มาตรา ๔๑ วรรคสี่ หรือมาตรา ๘๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสามแสนสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

<u>มาตรา ๑๐๐</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐๑</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐๕</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐๖</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑๒</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑๕</u>	มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๐

ไม่มีการแก้ไข

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๓๐ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าจำเลย อยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปหลังจากที่ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้ว ~~และเมื่อศาล ได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณา สืบพยาน และอ่านคำพิพากษา กลับหลังจำเลยได้”~~

คณะกรรมการธิการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

บทเฉพาะกาล

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๒

มีการแก้ไข

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง

ขอสงวนความเห็น ดังนี้

(กรรมาธิการ)

“มาตรา ๑๓๒ .....”

(๖) จัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบังคับและจัดทำคำประกาศอุดมการณ์ ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เற்றுญิพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง ตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่แก้ไขใหม่ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ การประชุมใหญ่ดังกล่าว นอกจากต้องดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ใช้บังคับอยู่แล้ว ต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่ น้อยกว่าสี่สาขา และมีสมาชิกของพรรคการเมือง ที่มีคุณสมบัติอยู่ในจังหวัดแต่ละจังหวัด ๆ ละไม่น้อยกว่าสาม คนสำหรับจังหวัดที่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ซึ่งรวมกันแล้วมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน เข้าร่วม ประชุมและมีสิทธิลงคะแนนเสียงในการแก้ไขข้อบังคับและเลือกหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคด้วย

(๗) จัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้พร้อมทั้งแจ้งรายการตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่ได้มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถือว่าเป็นการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แล้วให้แจ้งเป็นหนังสือยืนยันให้นายทะเบียนทราบภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย

..... ฯลฯ.....”

มาตรา ๑๓๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๕

มีการแก้ไข

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
(กรรมาธิการ)

ขอสงวนความเห็น
คงมาตรา ๑๓๕
ไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๑๓๕/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
(กรรมาธิการ)

ขอสงวนความเห็น
ตัดมาตรา ๑๓๕/๑
ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๓๖

มีการแก้ไข

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
(กรรมาธิการ)

ขอสงวนความเห็น
ให้ตัดมาตรา ๑๓๖
ออกทั้งมาตรา ดังนี้

“มาตรา ๑๓๖ ในตราเรียกเก็บค่าสมัครพรรคการเมืองสำหรับปีแรกนี้

พรรคสมาชิกประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับตามมาตรา ๑๓๖ (๔) พรรคการเมืองจะเรียกเก็บค่าสมัคร
อัตราที่กำหนดตามมาตรา ๑๕ (๑๕) ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าสิบบาท

ในคราวเสียดคืนค้ำขังของพรรคตมมาตรา ๑๓๒ (๔) พรรคตมเมื่อมิได้มี
ข้อบังคับกำหนดให้เสียดคืนเงินค้ำขังพรรค หรือกำหนดให้เสียดคืนในอัตราต่ำกว่าที่กำหนดในวรรคหนึ่ง
ให้ถือว่าข้อบังคับของพรรคตมเมื่อครั้งนั้นกำหนดให้เสียดคืนในอัตราตมวรรคหนึ่ง”

มาตรา ๑๓๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๐

มีการแก้ไข

(มาตรา ๑๔๐/๑)

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรณแสง

ขอแปรญัตติ

เพิ่มความเป็น

มาตรา ๑๔๐/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๔๐/๑ การดำเนินการใด ๆ ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการของนายทะเบียน
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากมีกรณีใดอยู่ระหว่างดำเนินการ เมื่อพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้นายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๔๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๒

ไม่มีการแก้ไข

๙. ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ

๙.๑ การดำเนินการเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ นายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากยังไม่ได้ กำหนดขั้นตอน กระบวนการ หรือระยะเวลาเสร็จสิ้นไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาออกระเบียบหรือประกาศเพื่อกำหนด ขั้นตอน กระบวนการ หรือระยะเวลาในการดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๙.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดให้ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองและ สมาชิกพรรคการเมืองต้องแจ้งชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวประชาชน ซึ่งถือว่าข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลข่าวสาร ส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งได้กำหนดให้ความคุ้มครองไว้ว่าหาก มีการเปิดเผยอาจเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรได้

ดังนั้น พรรคการเมืองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องมีมาตรการหรือ เครื่องมือในการจัดเก็บและรักษาความปลอดภัยของข้อมูลดังกล่าวมิให้ผู้ใดสามารถเข้าถึงหรือนำข้อมูลไปใช้ เพื่อหาประโยชน์ในทางมิชอบได้

๙.๓ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มุ่งหมายให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจและได้มีส่วนร่วม ทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมุ่งหมายให้สมาชิก พรรคการเมืองได้มีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมถึงตลอดถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐด้วย

ดังนั้น เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกระบวนการรับรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุขและความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ให้แก่ประชาชนหรือสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งอาจจัดให้มี หลักสูตรพื้นฐานให้กับนักเรียน นักศึกษา สมาชิกพรรคการเมือง และผู้นำชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วยก็ได้

๙.๔ การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคนเป็นกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาพรรค การเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งจาก บุคคลซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีประโยชน์ทับซ้อนกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และต้องพิจารณา จากบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการที่หลากหลายอันจะยังประโยชน์แก่การบริหารจัดการ กองทุน และต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ด้วย

๙.๕ เพื่อให้การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน เพื่อพัฒนาพรรคการเมืองซึ่งจะต้องใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความคุ้มค่า รวมทั้งจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานแห่งกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียน

ดังนั้น พรรคการเมืองจึงควรที่จะจัดทำแผนงานโครงการที่จะดำเนินการ แจ้งให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ทราบเป็นการล่วงหน้าก่อนที่จะมีการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองทุกครั้ง

๑๐. คณะกรรมการการวิสามัญได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งข้อสังเกตมาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

พลโท

(สุรใจ จิตต์แจ้ง)

เลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(ก)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง รวมทั้งจะต้องมีมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กรณีจึงสมควรกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมืองและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พรรคการเมือง” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง โดยได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“นายทะเบียนสมาชิก” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งนายทะเบียนในพรรคการเมือง

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับพรรคการเมือง

“บริจาค” หมายความว่า การให้เงินหรือทรัพย์สินแก่พรรคการเมือง

นอกจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง และให้หมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใด แก่พรรคการเมืองบรรดาที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า รวมถึง การให้ใช้ทรัพย์สิน การให้บริการ หรือการให้ ส่วนลดโดยไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนที่ไม่เป็นไปตามปกติทางการค้า และการทำให้หนี้ ที่พรรคการเมืองเป็นลูกหนี้ลดลงหรือระงับสิ้นไปด้วย

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“จังหวัด” หมายความว่า กรุงเทพมหานครด้วย

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือเขตเลือกสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียน และมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ภายใต้การกำกับ และควบคุมของคณะกรรมการ

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๘ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้คณะกรรมการหรือนายทะเบียนมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้คณะกรรมการหรือนายทะเบียนกำหนดโดยทำเป็นประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งใดมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการหรือนายทะเบียนต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย

หมวด ๑

การจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๙ บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนอาจร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี
- (๓) ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๔) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘) ของรัฐธรรมนูญ

(๔) อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๑ หรือผู้แจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๘

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องจะจัดให้มีทุน ประเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทจำนวนที่คณะกรรมการกำหนดเป็นค่าใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาก็ได้ โดยทุนประเดิมนั้นมาจาก ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคนต้องร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมคนละไม่น้อยกว่า หนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินคนละสามแสนห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๐ ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรค การเมืองตามมาตรา ๙ ต้องประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน เพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง คำประกาศ อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง และข้อบังคับ

(๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหนือญญิพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกและกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๓) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการกำหนด ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองตาม (๑) ต้องไม่มีลักษณะตาม มาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง ที่จดทะเบียนหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่ถูกยุบ และยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ หรือของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งไว้แล้ว ตามมาตรา ๑๘ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์หรือพระนาม ของพระราชวงศ์ หรือที่มุ่งหมายให้หมายถึงพระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์

การประชุมตามวรรคหนึ่งต้องมีบันทึกการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร และมติ ของที่ประชุมให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้เข้าร่วมประชุม โดยผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งมีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนนซึ่งต้องทำโดยเปิดเผย และการมอบหมายให้ลงคะแนนแทนกันจะกระทำมิได้

ในกรณีที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ ให้ถือว่า การประชุมตามวรรคหนึ่งเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่หนึ่งของพรรคการเมือง

มาตรา ๑๑ ในการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ (๒) เป็นผู้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการกำหนด และให้นายทะเบียนออกใบรับคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน

คำขอจดทะเบียน การยื่นคำขอจดทะเบียน และการออกใบรับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๒ คำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชนและลายมือชื่อของหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

มาตรา ๑๓ เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่นไปพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน
- (๒) หลักฐานการชำระเงินทุนประเดิมของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน กรณีที่มีทุนประเดิมของพรรคการเมืองซึ่งต้องยื่นในวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้ง
- (๓) ข้อบังคับ
- (๔) บันทึกการประชุมตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม ซึ่งผู้ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองรับรองความถูกต้อง
- (๕) หนังสือรับแจ้งของนายทะเบียนในกรณีที่มีการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๘

มาตรา ๑๔ ข้อบังคับต้องไม่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและต้องไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ
- (๒) ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (๓) อาจก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างชนในชาติ

(๔) ครอบงำหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๕ ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

(๓) คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมือง

(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง

(๖) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง

การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๗) การบริหารจัดการสาขาพรรคการเมือง หน้าที่และอำนาจ และของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๘) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๙) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิก และการพ้นจากการเป็นสมาชิก

(๑๐) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๑) มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก โดยมาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องเทียบเคียงได้กับมาตรฐานทางจริยธรรมที่ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ และการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองเห็นสมควรจะเสนอให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง

(๑๓) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง

(๑๔) วิธีการบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผย และให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก

(๑๕) รายได้ของพรรคการเมือง และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง ซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๖) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัด

การพิจารณาเพื่อออกข้อบังคับตาม (๖) (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) และ (๑๖) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมพิจารณาอย่างกว้างขวาง

การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการ อันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมือง หรือสมาชิกขาดความอิสระไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้

พรรคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิก แบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท

เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง ตาม (๑๕) ให้สำนักงานประสานกับริหารราชการของรัฐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ กำหนด

มาตรา ๑๖ หัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง หรือผู้ปฏิบัติพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองต้องเป็นสมาชิกที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี และมีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดในข้อบังคับแต่ต้องไม่เกินคราวละสี่ปี

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่คำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและเอกสาร และหลักฐานที่ยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองถูกต้องและครบถ้วนตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและให้ประกาศการจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น ในราชกิจจานุเบกษา

หากนายทะเบียนเห็นว่าคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง หรือเอกสาร หรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองในเรื่องใดไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนทราบพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขหรือยังแก้ไขไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและมีมติไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งมติของคณะกรรมการให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ

ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ได้ยื่นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนรายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและมีมติให้เพิกถอนข้อบังคับนั้นและให้แจ้งมติของคณะกรรมการให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ ในการนี้ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการแก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในสามสิบหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วหากไม่มีการแก้ไขหรือยังไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พรรคการเมืองนั้นสันนิษฐานสภาพความเป็นพรรคการเมือง

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองหรือหัวหน้าพรรคการเมืองมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านมติของคณะกรรมการตามวรรคสองหรือวรรคสามต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๘ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน จะยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนไว้ก่อนแล้วดำเนินการรวบรวมผู้จัดตั้งพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามมาตรา ๙ ก็ได้ แต่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้ง ถ้ามิได้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คำขอนั้นเป็นอันสิ้นผล

คำขอแจ้ง การยื่นคำขอแจ้ง และการรับแจ้ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ คำขออนุญาตนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วยชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่แจ้งตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่มีผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งไว้แล้วหรือของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนจัดตั้งไว้แล้วหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๙ หากนายทะเบียนเห็นว่าการแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘ ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้แจ้งทราบพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่นายทะเบียนกำหนดหรือที่ขยายให้ เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วน ให้คำขอนั้นเป็นอันสิ้นผล

หมวด ๒

การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง

มาตรา ๒๐ ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งพรรคการเมืองต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน

มาตรา ๒๑ พรรคการเมืองต้องมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับของพรรคการเมือง มติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ ซึ่งต้องกระทำด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน และต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมและรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกสมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตำแหน่งอื่น หรือเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เภรัณูฎิภคคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ

กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย และข้อบังคับ รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏหลักฐานการคัดค้านนั้น ในรายงานการประชุมหรือได้ทำหนังสือคัดค้านยื่นต่อประธานในที่ประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่การประชุมนั้นสิ้นสุดลง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้ เลขาธิการพรรคการเมือง เภรัณูฎิภคคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

มาตรา ๒๒ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับ รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือก สมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะ ที่อาจทำให้การเลือกตั้งหรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดซึ่งสมควรเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม

เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรค การเมือง หรือเมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากนายทะเบียนว่าสมาชิกกระทำ การอันอาจมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีมติหรือสั่งการให้สมาชิกยุติการกระทำนั้นโดยพลัน และกำหนดมาตรการหรือวิธีการที่จำเป็น เพื่อมิให้สมาชิกผู้ใดกระทำการอันอาจมีลักษณะดังกล่าวอีก แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน เจ็ดวันนับแต่วันที่มิตี

ในกรณีที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติ ตามวรรคสาม ให้นายทะเบียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหาร พรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ คำสั่งดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และห้าม มิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุดังกล่าวดำรงตำแหน่งใด ในพรรคการเมืองจนกว่าจะพ้นเวลายี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่มีสิทธิยื่นคำร้อง คัดค้านคำสั่งของคณะกรรมการต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แจ้งคำสั่งดังกล่าว

ห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่กระทำการ อันมีลักษณะเป็นการก้าวท้าวหรือแทรกแซงการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้น เว้นแต่จะเป็น การดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และห้ามมิให้มีส่วนร่วม ในการสรรหาผู้สมควรรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตำแหน่งอื่นหรือการสรรหาบุคคล เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๒๓ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างน้อยในแต่ละปีพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- (๑) เสริมสร้างส่งเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบต่องสังคม และความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของปวงชนชาวไทย
- (๒) ร่วมกับประชาชนในการหาแนวทางการพัฒนาประเทศ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนประกอบกัน
- (๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการดำเนินงานขององค์กรอิสระอย่างมีเหตุผล
- (๔) สร้างเสริมส่งเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน
- (๕) กิจกรรมอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้ ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง จัดทำแผนหรือโครงการที่จะดำเนินกิจกรรมตามวรรคหนึ่งในแต่ละปีส่งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนเมษายนของทุกปี และให้นายทะเบียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๒๔ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๑) (๓) และ (๕)

มาตรา ๒๕ ให้นายทะเบียนสมาชิกมีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก และจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงและต้องให้สมาชิกตรวจดูได้โดยสะดวก ณ สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง รวมทั้งประกาศชื่อและนามสกุลของสมาชิกให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้อง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิกให้นายทะเบียนทราบตามรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดแอบอ้างว่าผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกโดยผู้ที่ไม่รู้เห็นหรือไม่สมัครใจ ผู้ที่ถูกแอบอ้างหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกแอบอ้าง อาจแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาลบชื่อของผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น โดยให้ถือว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองดังกล่าวมาตั้งแต่ต้น

มาตรา ๒๖ ให้นายทะเบียนมีหน้าที่ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของสมาชิกของทุกพรรคการเมือง

ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่าบุคคลใดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลายพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทราบและลบชื่อผู้นั้นออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น และให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งให้สมาชิกผู้นั้นทราบโดยเร็ว แล้วแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

ให้สำนักงานจัดให้มีระบบฐานข้อมูลพรรคการเมือง เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่พรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ สมาชิกภาพของสมาชิกเริ่มตั้งแต่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับแล้ว โดยจะสิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเหตุ ดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญ และเป็นการบวชตามประเพณีนิยม แต่ในระหว่างมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวจะใช้สิทธิในฐานะสมาชิกมิได้

(๓) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน

การลาออกตาม (๑) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกหรือนายทะเบียน ในกรณีที่ยื่นต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนแจ้งให้นายทะเบียนสมาชิกทราบโดยเร็ว

ในกรณีที่ข้อบังคับกำหนดให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตามมติของพรรคการเมือง หากสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับต้องกำหนดให้มติของพรรคการเมืองดังกล่าวมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้พรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกของพรรคขาดความอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่สมาชิก**พรรคการเมือง** กระทำการใดอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้แนะ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิก**ของพรรคการเมือง**ขาดความอิสระ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด สมัครเข้าเป็นสมาชิก**ของพรรคการเมือง** ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิก**ของพรรคการเมือง**

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จากพรรคการเมืองหรือจากผู้ใดเพื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก**ของพรรคการเมือง**

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่พรรคการเมืองใช้ชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย ของพรรคการเมืองหรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองหรือใช้ชื่อ ที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง”

มาตรา ๓๓ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน พรรคการเมือง ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน

(๒) จัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัด ที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิก ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป

เมื่อจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้นในภาคใดแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขานั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ต้องมีรายการตามที่นายทะเบียนกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีแผนผังแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง และชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวประชาชน ของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง ตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

ภายหลังที่ได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว สาขาพรรคการเมืองใดไม่เป็นไปตาม (๒) ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองนั้นดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด หากพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการหรือดำเนินการแล้วไม่ถูกต้องให้สาขาพรรคการเมืองนั้นสิ้นสุดสภาพไป

มาตรา ๓๔ กรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องเป็นสมาชิกและมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการบริหารพรรคการเมือง

การได้มา การดำรงตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง วิธีการบริหาร และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับโดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีหน้าที่ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองนั้นด้วย

มาตรา ๓๕ เขตเลือกตั้งในจังหวัดใดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองนั้นแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าวเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัดเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบนั้นและให้นำความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดด้วยโดยอนุโลม

ให้พรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด จะจัดตั้งขึ้นนอกราชอาณาจักรมิได้

มาตรา ๓๗ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

มาตรา ๓๘ การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง หรือนโยบายของพรรคการเมือง

(๒) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหนรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

(๕) ให้ความเห็นชอบรายงานการเงินและการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

(๖) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง

(๗) กิจการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย หรือข้อบังคับ

กิจการตาม (๑) (๒) และ (๓) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนประกาศการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่กรรมการบริหารพรรคการเมืองครบวาระ ตาย ลาออก เปลี่ยนชื่อตัว เปลี่ยนชื่อสกุล หรือเปลี่ยนแปลงด้วยเหตุใด ๆ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิเหตุดังกล่าว และให้นายทะเบียนประกาศเหตุดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาด้วย

มาตรา ๓๙ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมืองซึ่งในจำนวนนี้จะต้องประกอบด้วยผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสองสาขาซึ่งมาจากภาคต่างกันว่าคณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๓ ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน

องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่กำหนด
ในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ
กรรมการสาขาพรรคการเมืองทั้งหมด และสมาชิกสาขาพรรคการเมือง ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมด
ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน

มาตรา ๔๐ การลงมติในที่ประชุมใหญ่ให้กระทำโดยเปิดเผย แต่การลงมติ
เลือกบุคคลตามมาตรา ๓๘ (๓) และ (๔) ให้ลงคะแนนลับ

มาตรา ๔๑ สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่
ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่า
หนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของพรรคการเมืองหรือไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน แล้วแต่จำนวนใด
จะน้อยกว่า มีสิทธิเข้าชื่อกันยื่นคำร้องขอให้จัดการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคการเมืองนั้นได้
ในกรณีเช่นนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองสั่งให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่ได้รับคำร้องขอ

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองไม่สั่งการประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลา
ตามวรรคหนึ่ง ผู้เข้าชื่อกันร้องขอให้สั่งการประชุมใหญ่วิสามัญโดยยื่นคำร้องต่ออนุযথะเขยยน
เพื่อให้มีมติเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคสอง ใ้หน่วยทะเบียนรายงานคณะกรรมการโดยเร็ว
ในกรณีนี้ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยไม่มีเหตุอัน
สมควร ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่ง และแต่งตั้งให้
ผู้เข้าชื่อร้องขอให้สั่งการประชุมใหญ่วิสามัญคนหนึ่งมีอำนาจเรียกประชุมใหญ่นั้นแทนหัวหน้าพรรค
การเมือง

ห้ามมิให้ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองตามวรรคสาม ดำรง
ตำแหน่งหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่
คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคสาม และให้พ้นจากวาระในมาตรา ๒๒ วรรคห้าและวรรคหก
มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

คำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคสามให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๒ ในกรณีสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งคนใด หรือสมาชิก
จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน เห็นว่ามติของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ขัดต่อพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น ให้มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยว่ามติใดของพรรคการเมืองขัดต่อพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนมติดังกล่าวได้

มาตรา ๔๓ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่คณะกรรมการกำหนด พรรคการเมืองใดที่จดทะเบียนยังไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งสำหรับปีนั้น

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง ต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดสิบห้าวัน นับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิก รับบริจาคจากผู้ใดเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน

มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง กระทำการหรือส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

มาตรา ๔๖ ห้ามมิให้พรรคการเมือง สมาชิก หรือผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใด เพื่อให้ผู้นั้นหรือบุคคลอื่นได้รับแต่งตั้ง หรือสัญญาว่าจะให้ ได้รับแต่งตั้ง หรือเพราะเหตุที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งใด ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

ห้ามมิให้ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมือง สมาชิก หรือผู้ใด เพื่อจูงใจให้ตนหรือบุคคลอื่นได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งใดในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

หมวด ๓
การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๔๗ พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ให้ยื่นฟังความคิดเห็นเห็นสมควรต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังนี้ ตมหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดในเขตเลือกตั้งนั้น

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ให้พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้ซึ่งได้รับเลือกจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมิได้จัดให้มีทุนประเดิมครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๙ วรรคสอง ห้ามมิให้พรรคการเมืองนั้นส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๔๘ การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของให้พรรคการเมืองให้จัดทำบัญชีรายชื่อ เพื่อส่งให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด โดยให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย

คณะกรรมการจะกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครซึ่งเป็นชายและหญิงที่พรรคการเมืองจะต้องส่งลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ ให้แจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง การกำหนดอัตราส่วนตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการหารือกับพรรคการเมืองด้วย

มาตรา ๔๙ ในการเลือกตั้งทั่วไป การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ยื่นหนังสือที่และอัตราของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในกรณีพิพาทและเสนอคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการสรรหาตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๔๙/๑ และมาตรา ๔๙/๒ เว้นแต่กรณีที่เป็นการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ หรือการเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้งหรือกรณีผู้สมัครตายก่อนปิดการรับสมัครเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามข้อบังคับ

เมื่อมีกรณีต้องสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พรรคการเมืองจัดให้มีคณะกรรมการ
สรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคลและจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้อง
ประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดซึ่งเสียสละตนเองสมัคร
สมัคร ทั้งนี้ วิธีทรวเลือกตั้งตนเองและจำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมือง
ประจำจังหวัดให้เป็นไปตามข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า
สี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างกันที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๓ และให้มีหน้าที่และอำนาจในการ
ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่ง
เขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรม
จริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับ และตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙/๑
และมาตรา ๔๙/๒

เพื่อประโยชน์ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต
เลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง พรรคการเมืองใดจะดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับ
เลือกตั้งไว้เป็นการล่วงหน้าก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรก็ได้

ในคราวสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งรับ
ฟังความคิดเห็นของหัวหน้าพรรคพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และ
สมาชิกพรรคประชาชนพรรคการเมืองในคราวสรรหาด้วย

ถ้าคณะกรรมการสรรหาพรรคการเมืองไม่ให้ความเห็นชอบบุคคลใดที่
คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
ดำเนินสรรหาบุคคลแทนบุคคลนั้น หากคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งยืนยันเสนอชื่อ
บุคคลเดิม และคณะกรรมการสรรหาพรรคการเมืองไม่เห็นชอบด้วย ให้คณะกรรมการสรรหา
พรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประชุมร่วมกัน เมื่อที่ประชุมร่วมกัน
ดังกล่าวมีมติเป็นประการใดให้ดำเนินสรรหาไปดนมตานั้น พรรคสมมติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธี
ลงคะแนนลับ

พรรคสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พิจารณาขอสมาชิกผู้ซึ่งยื่นความจำนงด้วย
ตนเองและผู้ซึ่งสมาชิกเสนอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับ

พรรคส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
สำหรับพรรคเลือกตั้งแทนพรรคเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ หรือพรรคเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับ
เลือกตั้ง หรือกรณีผู้สมัครตยก่อนปิดการรับสมัครเลือกตั้ง ให้ดำเนินสรรหาข้อบังคับ

มาตรา ๔๙/๑ การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการสรรหากำหนดวัน เวลา สถานที่ในการสมัครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง และประกาศให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป

(๒) เมื่อพ้นกำหนดเวลารับสมัครตาม (๑) ให้คณะกรรมการสรรหาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้ง แล้วส่งรายชื่อผู้สมัครให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น

(๓) เมื่อสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับรายชื่อผู้สมัครจากคณะกรรมการสรรหาแล้ว ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจัดการประชุมสมาชิกเพื่อลงคะแนนเลือกผู้สมัครตามรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาส่งมา

(๔) การประชุมสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน หรือการประชุมตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน โดยในการลงคะแนนให้สมาชิกมีสิทธิลงคะแนนเลือกได้หนึ่งคน และเมื่อลงคะแนนเลือกเสร็จสิ้นแล้ว ให้นำคะแนนและประกาศผลการนับคะแนนของสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานรายชื่อผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนลำดับสูงสุดสองลำดับแรก ให้คณะกรรมการสรรหาโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้มีคะแนนเท่ากันมากกว่าจำนวนดังกล่าว ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดเรียงลำดับ

(๕) ให้คณะกรรมการสรรหาส่งรายชื่อผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนของแต่ละเขตเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยพิจารณาจากผู้มีคะแนนสูงสุดของแต่ละเขตเลือกตั้ง หากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบ ให้แสดงเหตุผลและให้พิจารณาผู้สมัครซึ่งได้คะแนนในลำดับถัดไปเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบกับรายชื่อที่สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาทั้งหมด ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาประชุมร่วมกัน หากที่ประชุมร่วมกันมีมติเห็นชอบกับรายชื่อผู้สมัครผู้ใด ให้เสนอรายชื่อนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ถ้าที่ประชุมร่วมกันมีมติไม่เห็นชอบกับรายชื่อผู้สมัครที่สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาทั้งหมด ให้คณะกรรมการสรรหาแจ้งเหตุผลให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้นทราบ และให้ดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) จนกว่าจะได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๔๙/๒ การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อ ให้ดำเนินการตามวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการสรรหากำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการเสนอรายชื่อบุคคล
เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีหนังสือแจ้งไปยังคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขา
พรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และประกาศให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป

(๒) เมื่อพ้นกำหนดเวลาเสนอรายชื่อจากกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขา
พรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตาม (๑) ให้คณะกรรมการสรรหาตรวจสอบ
คุณสมบัติและจัดทำบัญชีรายชื่อไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบรายชื่อ โดยคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจาก
ภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง แล้วส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวไปยังสาขา
พรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

(๓) ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด จัดการ
ประชุมเพื่อให้สมาชิกลงคะแนนเลือกบุคคลในบัญชีรายชื่อตาม (๒) โดยให้สมาชิกลงคะแนนเลือกได้
คนละไม่เกินสิบห้ารายชื่อ โดยการประชุมสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า
หนึ่งร้อยคน หรือการประชุมตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า
ห้าสิบคน เมื่อลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมือง
ประจำจังหวัดประกาศผลการนับคะแนนของสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำ
จังหวัดนั้น แล้วรายงานไปยังคณะกรรมการสรรหาโดยเร็ว

(๔) ให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเรียงลำดับ
ตามผลรวมของคะแนนที่ได้รับจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตาม (๓)
โดยให้หัวหน้าพรรคการเมืองอยู่ในบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งลำดับที่หนึ่งและให้เรียงลำดับรายชื่อ
ตามผลคะแนนดังกล่าวในลำดับถัดไปจนครบจำนวน ในกรณีที่คะแนนของบุคคลตามบัญชีรายชื่อ
เท่ากันให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดเรียงลำดับ

(๕) ให้คณะกรรมการสรรหาส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตาม (๔) ให้
คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากคณะกรรมการบริหารพรรค
การเมืองไม่เห็นชอบให้ดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) จนกว่าจะได้บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับ
เลือกตั้ง

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิก ในกรณีที่สมาชิกผู้ใดมี
ภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำ
จังหวัด ให้ถือว่าสมาชิกผู้นั้นเป็นสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งของสาขาพรรคการเมืองหรือ
ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งใกล้เคียงตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๕๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองออกหนังสือรับรองการส่งผู้ได้รับการสรรหาตามมาตรา ๔๘ ๔๘/๑ และมาตรา ๔๘/๒ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๕๑ การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณาให้คำนึงถึงความเห็นของสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด นโยบายใดที่ต้องใช้จ่ายเงิน การประกาศโฆษณานโยบายนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) วงเงินที่ต้องใช้ และที่มาของเงินที่จะใช้ในการดำเนินการ
- (๒) ความคุ้มค่าและประโยชน์ในการดำเนินนโยบาย
- (๓) ผลกระทบและความเสี่ยงในการดำเนินนโยบาย

ในกรณีพรรคการเมืองไม่ได้ดำเนินการจัดทำรายการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสั่งให้ดำเนินการให้ครบถ้วนและถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

หมวด ๔

การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง

มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่บริหารการเงินทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ต้องจัดให้มีบัญชีรับและจ่ายเงินของสาขาพรรคการเมืองหรือที่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับหรือจ่ายแล้วแต่กรณี และจัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของสาขาพรรคการเมืองหรือในเขตจังหวัดที่ตนเป็นตัวแทน แล้วแต่กรณี ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๓ บัญชีของพรรคการเมืองประกอบด้วย

- (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับและแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค
- (๓) บัญชีแยกประเภท
- (๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการและเอกสารประกอบการลงบัญชี และต้องจัดทำภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๔ พรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทิน
ที่ได้รับจดทะเบียนจัดตั้ง และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชี ให้จัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะ
ทางการเงิน และงบรายได้และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง

งบแสดงฐานะทางการเงินต้องแสดงรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของ
พรรคการเมือง ทั้งต้องแสดงที่มาของรายได้ตามมาตรา ๕๗ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
ของพรรคการเมืองไว้โดยชัดเจน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และรายการอื่นตามที่
คณะกรรมการกำหนด

งบการเงินของพรรคการเมืองต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบ
และรับรองการสอบบัญชี

มาตรา ๕๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือนเมษายน
ของทุกปี

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมือง
รับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมือง และส่งให้แก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งบัญชีตามมาตรา ๕๓

เมื่อได้รับงบการเงินตามวรรคสองแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศให้ประชาชนทราบ
เป็นการทั่วไป

พรรคการเมืองใดที่จดทะเบียนยังไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน
ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งสำหรับปีนั้น

มาตรา ๕๖ สขยได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตามพระราชบัญญัติ
พรรคชนรัฐธรรมนูนี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

หมวด ๕

รายได้ของพรรคการเมือง

มาตรา ๕๗ พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินทุนประเดิมตามมาตรา ๙ วรรคสอง
- (๒) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับ
- (๓) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง

(๔) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมือง

(๕) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการรับบริจาค

(๖) เงินอุดหนุนจากกองทุน

(๗) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด

ของพรรคการเมือง

การได้มาซึ่งรายได้ตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ต้องมีใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการได้มาซึ่งรายได้นั้นเป็นหนังสือ ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

การจำหน่ายสินค้าหรือบริการตาม (๓) และการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมืองตาม (๔) ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

รายได้ของพรรคการเมืองจะนำไปใช้เพื่อการอื่นใด นอกจากการดำเนินงานของพรรคการเมืองมิได้

มาตรา ๕๗/๑ รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๕๘ การหารายได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผยและแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการระดมทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงจำนวนและที่มาของเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาจากกิจกรรมดังกล่าว และให้มีหนังสือแจ้งนายทะเบียนทราบด้วย ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กิจกรรมดังกล่าวสิ้นสุดลง

ประกาศและหนังสือแจ้งตามวรรคสอง ให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าหนึ่งแสนบาทขึ้นไปด้วย

มาตรา ๕๙ ทุกเดือน ให้พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าพันบาท ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปพร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการบริจาค และให้แจ้งนายทะเบียนทราบตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

การประเมินมูลค่าของสิ่งที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๖๐ บุคคลใดจะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่
 พรรคการเมืองมีมูลค่าเกินสิบล้านบาทต่อพรรคการเมืองต่อปีมิได้ และในกรณีที่บุคคลนั้น
 เป็นนิติบุคคล การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองไม่ว่าพรรคเดียว
 หรือหลายพรรคเกินปีละห้าล้านบาท ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นทราบในการประชุมใหญ่
 คราวต่อไปหลังจากบริจาคแล้ว

พรรคการเมืองจะรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดซึ่งมีมูลค่าเกิน
 วรรคหนึ่งมิได้

มาตรา ๖๑ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขา
 พรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือสมาชิกผู้ใดได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน
 หรือประโยชน์อื่นใดโดยผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของ
 พรรคการเมือง ต้องแจ้งให้พรรคการเมืองทราบภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับ และ
 ให้พรรคการเมืองออกใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด
 เป็นหนังสือให้แก่ผู้บริจาคเป็นหลักฐาน ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

กิจกรรมของพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงการดำเนินงาน
 ทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด สมาชิก
 หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย

มาตรา ๖๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๑ นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกา
 ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกาศใช้บังคับแล้วจน**สุดสัปดาห์ระยะเวลาดีสี่วัน**
นับแต่วันที่คณะกรรมการประกาศผลเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับบริจาคเงิน
 ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่ารวมกันแล้วเกินหนึ่งหมื่นบาทต่อวัน โดยผู้บริจาคประสงค์จะ
 บริจาคให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นหรือของ
 พรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่
 ได้รับบริจาคตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ถ้าสิ่งของที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่งไม่อาจนำส่งพรรคการเมืองได้หรือเป็นของ
 สดเสียได้ ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นแจ้งให้พรรคการเมืองทราบเพื่อบันทึกมูลค่าของสิ่งนั้นไว้
 เป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้น

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดมีเหตุสงสัยว่าเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด
 ที่ตนได้รับเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการ
 เลือกตั้งตามวรรคหนึ่งหรือเป็นสิ่งของตามวรรคสองหรือไม่ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัย
 ซึ่งคณะกรรมการต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับเรื่อง

มาตรา ๖๓ ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคลมีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุพรรคใดพรรคหนึ่งปีละห้าร้อยบาทได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับการระบุดตามวรรคหนึ่ง พร้อมจำนวนเงินที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับการอุดหนุนจากการแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่ง ทั้งหมดส่งให้นายทะเบียนและโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนภายในเดือนกันยายนของทุกปีเพื่อโอนต่อให้พรรคการเมืองที่ได้รับอุดหนุนตามมาตรา นี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ และทยอยในระยะเวลา ที่คณะกรรมการและกรมสรรพากรจะได้ตกลงกัน

มาตรา ๖๔ ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้ตามจำนวนที่บริจาค แต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท สำหรับบุคคลธรรมดา และไม่เกินห้าหมื่นบาท สำหรับนิติบุคคล

วิธีการขอลหักค่าลดหย่อนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด เพื่อประโยชน์ในการหักค่าลดหย่อน ให้ถือว่าการสนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามมาตรา ๕๘ เป็นเงินบริจาคตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้น และให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีให้นายทะเบียนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้ข้าราชการการเมืองใช้สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่เรียไรหรือชักชวนให้มีการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่รวมถึงการที่ข้าราชการการเมืองผู้นั้นเข้าร่วมกิจกรรมตามมาตรา ~~๕๗๕๘~~ โดยมีได้กระทำ หรือมีส่วนกระทำการอันเป็นการต้องห้ามนั้น

มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียน สาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือ เป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว หุ้นที่ไม่ปรากฏชื่อ ผู้ถือหรือถือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือซึ่งมีผู้จัดการ หรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๕) บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรค การเมืองหรือเพื่อดำเนิน กิจกรรมทางการเมือง จากบุคคล องค์กรคณะบุคคล หรือนิติ บุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับ (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิใช่บังคับกับกรณีสมาชิกรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นใดดังกล่าวที่มีใช้เพื่อ ใช้ในดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

มาตรา ๖๙ บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลตามมาตรา ๖๘ จะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองหรือสมาชิกเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อดำเนินกิจกรรม ในทางการเมือง มิได้

มาตรา ๗๐ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมือง หรือเข้าร่วมกิจกรรมตามมาตรา ๕๘

กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ตามวรรคหนึ่งให้หมายถึงกิจการที่รัฐเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้น อยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นรายอื่น ๆ หรือมีจำนวนถึงหนึ่งในสาม ของหุ้นส่วนหรือหุ้นทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับวัด หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศาสนา และองค์กรทางศาสนาไม่ว่าจะมีสถานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ด้วย โดยคณะกรรมการจะกำหนดให้ใช้บังคับกับนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือนิติบุคคลที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไรมาแบ่งปันกันด้วยก็ได้

มาตรา ๗๑ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดมาตรการและวิธีการที่จำเป็นให้พรรคการเมืองปฏิบัติเพื่อให้การรับบริจาคของพรรคการเมืองเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เปิดเผยและตรวจสอบได้ และให้มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของการบริจาคแก่พรรคการเมือง รวมทั้งให้มีอำนาจออกคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อให้พรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง

ให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของคณะกรรมการ

หมวด ๖

กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

มาตรา ๗๒ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง กองทุนหนึ่ง ในสำนักงาน ของกองทุนหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง การให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพรรคการเมือง ให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน และสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างแท้จริงและการดำเนินการอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนด

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณที่โอนมาตามมาตรา ๑๓๗
- (๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย
- (๓) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๓
- (๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๕) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม
- (๖) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่พรรคการเมืองได้มาโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๗) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๘๙ และมาตรา ๑๑๖

(๘) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีผู้มอบให้ แต่กองทุนจะรับมอบเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลตามมาตรา ๖๘ มิได้

(๙) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของกองทุน เงินตาม (๓) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาไว้ ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๖๓

เงินของกองทุนให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗๓ ทรัพย์สินของกองทุนเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้

มาตรา ๗๔ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินการ และการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง การบริหาร และควบคุมดูแลกองทุน ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทน ประกอบด้วย ประธานกรรมการการเลือกตั้ง เป็นประธานกรรมการ กรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการ มอบหมายหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงบประมาณหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคนเป็นกรรมการ และให้นายทะเบียนเป็นกรรมการและเลขานุการ

วาระการดำรงตำแหน่ง เบี้ยประชุม การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกองทุน ผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีองค์ประกอบไม่ครบตามวรรคสองไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการกองทุนปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย กรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๗๕ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการกำหนด วงเงินที่จะจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองสำหรับปีงบประมาณถัดไป ประกอบด้วย

(๑) เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๓

(๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๒ (๒) ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ แต่ไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ

(๓) เงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๒ (๔) ไม่เกินร้อยละห้าสิบ

(๕) เงินที่ได้รับจากการเรียกคืนตามมาตรา ๗๒ (๕) ที่ได้รับในปีงบประมาณ ก่อนหน้านั้นไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ตามมาตรา ๗๒ (๘) ถ้าผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ว่าให้แก่พรรคการเมืองหรือเพื่อการอื่นให้นำมาจัดสรรตามที่ผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ ถ้าผู้มอบให้มิได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ให้นำมาจัดสรรไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ

(๖) ดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๒ (๙) ไม่เกินร้อยละแปดสิบ

มาตรา ๗๖ เงินกองทุนดังต่อไปนี้ให้นำมาจัดสรรเพื่อใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุน และการดำเนินกิจการของคณะกรรมการและสำนักงานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอันเป็น วัตถุประสงค์ของกองทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เรียกเก็บ

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๒ (๒) ไม่เกินร้อยละสามสิบ

(๒) เงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๒ (๔) ไม่เกินร้อยละห้าสิบ

(๓) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒ (๖)

(๔) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒ (๗)

(๕) ดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๒ (๙) ไม่เกินร้อยละสิบ

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ที่ระบุให้แก่คณะกรรมการหรือสำนักงาน หรือไม่เกินร้อยละสามสิบของเงินที่มีผู้มอบให้โดยมิได้ระบุวัตถุประสงค์

การใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการกำหนด แต่การนำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้ เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายของทุกปีให้นำส่งคืนเข้ากองทุน

มาตรา ๗๗ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๕ ให้แก่พรรคการเมือง ให้ดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ~~๗๖~~๗๕ (๑) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่อาศัย ได้ระบุไว้

(๒) ร้อยละ ห้าสิบ สิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่า บำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่าง จำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุง ที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา แต่เงินที่จัดสรรให้ต้องไม่เกินเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง ที่พรรคการเมืองนั้นได้รับจากสมาชิกในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ สำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๒๓ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดตามมาตรา ๖๓ ต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๓/๑) ร้อยละยี่สิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองโดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนสาขาพรรคการเมืองของทุกพรรคการเมืองรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองนั้น ๆ ในปีที่ผ่านมา

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) (๓) และ (๓/๑) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดใช้คืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหรือรับผิดน้อยกว่าที่คณะกรรมการยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้มีไม่พอให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไต่เบี่ยเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดตามคำพิพากษา

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมิได้จัดให้มีทุนประเดิมครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๙ วรรคสอง ห้ามมิให้จัดสรรเงินตาม (๒) (๓) และ (๓/๑) แก่พรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งเตือนแล้วยังมิได้ปฏิบัติตาม คณะกรรมการอาจลดจำนวนเงินที่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

เงินที่เหลือจากการจัดสรรให้ส่งคืนเข้ากองทุน

มาตรา ๗๘ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๗ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม และการส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมือง แก่สมาชิกและประชาชนและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการทราบทุกสามเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แต่จะนำไปใช้จ่ายตามมาตรา ๘๒ ไม่ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน พรรคการเมืองจะส่งรายละเอียดการใช้จ่ายเงิน
ให้นายทะเบียนทราบก่อนก็ได้ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าการใช้จ่ายเงินรายการใดไม่เป็นไป
เพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบ

คณะกรรมการจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่ง
แต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหาร
พรรคการเมืองหรือเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่
คณะกรรมการกำหนดมิได้ เว้นแต่เป็นเงินที่ได้รับตามมาตรา ๗๗ (๓/๑) แต่การใช้จ่ายเงินนั้นจะต้อง
เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสาขาพรรคการเมืองเท่านั้น

ให้สำนักงานจัดให้มีการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการจัดสรร
ให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๙ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุน
ไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๗๘ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง
ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้น
ของปีถัดไป และในการนี้ คณะกรรมการอาจเรียกเงินคืน หรือลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๗
ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๘ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงาน
ด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนดให้นายทะเบียนโดย
ความเห็นชอบของคณะกรรมการเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรค
การเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนในปีถัด ๆ ไป จนกว่าจะชำระคืนครบถ้วน

มาตรา ๘๐ ให้คณะกรรมการจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมือง
ที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค โดยคำนึงถึงจำนวน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๓ หรือเพื่อแถลง
ผลงานของพรรคการเมือง อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐจัดสรรเวลาออกอากาศ
ตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๗

การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

มาตรา ๘๑ เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมือง และสมาชิก และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง

พรรคการเมืองต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไม่ว่าในรูปแบบใด ให้สมาชิกและประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะให้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว ถ้าการให้หรือรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงการให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลใดโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย เว้นแต่เงินที่ได้มีการแจ้งไว้ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๘๓ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใด นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๘ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๒

หมวด ๘

การสิ้นสุดของพรรคการเมือง

มาตรา ๘๔ พรรคการเมืองสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๕
- (๒) ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๖
- (๓) มีการควบรวมพรรคการเมืองตามหมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง

มาตรา ๘๕ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองเมื่อ

(๑) ไม่แก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดตาม มาตรา ๑๗ วรรคสาม หรือไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๓๓ (๑) หรือ (๒) ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึง ตามที่กำหนดในมาตรา ๓๓ (๑) ติดต่อกันเกินเก้าสิบวัน

(๓) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๓๓ (๒) มีจำนวนสาขาพรรคการเมือง เหลือไม่ถึงภาคหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมือง เป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

(๕) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้ง ทั่วไปสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน

(๖) มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

(๗) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับ

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองได้สิ้นสภาพ ตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีกรณีที่เป็นเหตุให้ พรรคการเมืองสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณา ถ้าคณะกรรมการเห็นว่า มีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น ให้คณะกรรมการประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีเช่นนี้ ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วย กับการประกาศของคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่ากรณีสิ้นสภาพ ของพรรคการเมืองตามมาตรา นี้ เป็นการถูกยุบพรรคการเมือง

มาตรา ๘๖ เมื่อคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทาง ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๓) กระทบการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๖๖ หรือมาตรา ๖๘

(๔) มีเหตุอันจะต้องยุบพรรคการเมืองตามที่มีกฎหมายกำหนด

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า พรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๘๗ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๘๖ ให้นายทะเบียนรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๘๖ คณะกรรมการจะยื่นคำร้องเอง หรือจะมอบหมายให้นายทะเบียนเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะขอให้อัยการสูงสุดช่วยเหลือดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะเสร็จสิ้นก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งให้พรรคการเมืองระงับการกระทำใดไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของคณะกรรมการ นายทะเบียน หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี ก็ได้

มาตรา ๘๘ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น

ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุดังกล่าว ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ

มาตรา ๘๙ ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงิน รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายใน หกเดือนหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกิน หกเดือนหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยแจ้งให้คณะกรรมการทราบ

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง
ยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ แต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมือง
ในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพหรือยุบมิได้

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง
หรือจำหน่ายทรัพย์สินของพรรคการเมืองเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีได้ ในกรณีที่
พรรคการเมืองนั้นไม่มีเงินหรือทรัพย์สินเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี ให้คณะกรรมการ
สั่งจ่ายเงินจากกองทุนตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งให้ทราบ

ในการชำระบัญชีเมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด
ให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมือง
ไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชี
ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดมาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีของ
พรรคการเมืองด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๙

การควบรวมพรรคการเมือง

มาตรา ๙๐ ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบรวมพรรคการเมือง
ที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

มาตรา ๙๑ การควบรวมพรรคการเมืองให้กระทำได้เฉพาะเป็นการรวมกัน
เพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่

มาตรา ๙๒ ในการควบรวมพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ ให้พรรคการเมือง
ที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้า
พรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนพรรคการเมืองละสิบคน ประชุมร่วมกัน
เพื่อดำเนินการร่างข้อบังคับของพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกัน เพื่อประชุมตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ และดำเนินการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๙๓ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ แล้ว ให้คณะกรรมการมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอันสิ้นสุดลง โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการสิ้นสุดและการควมรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๑๐

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๙๔ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีและเริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๙๕ ผู้ใดแจ้งหรือกล่าวหาพรรคการเมืองหรือบุคคลใดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยรู้ยู่ว่าเป็นความเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นพรรคการเมือง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง และให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๙๖ ผู้ใดไม่มาให้คำชี้แจงหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานแก่นายทะเบียน ตามมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๗ ผู้ใ้ยื่นเอกสารหรือหลักฐานตามมาตรา ๑๓ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของผู้ผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๘ หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดรู้ว่ามี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๒ วรรคสอง หรือวรรคสี่ และไม่รายงานเป็นหนังสือให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ทราบ หรือหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของผู้ผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ วรรคหก มาตรา ๔๓ วรรคสี่ หรือมาตรา ๘๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาท ถึงสามแสนสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๐ หัวหน้าพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือற்றுญิกผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือวรรคสี่ มาตรา ๓๘ วรรคสอง หรือวรรคสาม มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสาม มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๘ วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๐๑ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ หรือพรรคการเมืองใดแอบอ้างว่าผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกของตนตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่ง เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งของผู้ผู้นั้น

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อให้ลงหรือขอลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้มีนั้น

มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดโดยสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรคการเมือง หรือผู้ใดดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้มีนั้นกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๖ ผู้ใดรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เภรัณยูิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด แต่ยินยอมรับการแต่งตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองใดแต่งตั้งบุคคลใดให้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งโดยรู้ว่าผู้นั้นไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๗ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดบริจาคนให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิกเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้มีนั้น

มาตรา ๑๐๙ ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๑๑ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๕๐ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๑๒ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง หรือมาตรา ๗๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละห้าหมื่นบาทต่อวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๗ วรรคสอง หรือวรรคสาม มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๑ หรือมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๑๔ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๑๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคล ซึ่งสั่งการหรือรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วย

มาตรา ๑๑๖ พรรคการเมืองได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดมีมูลค่าเกินที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีกำหนดห้าปี และให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ส่วนที่เกินมูลค่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๐ ตกเป็นของกองทุน

มาตรา ๑๑๗ ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๑๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๑๙ สมาชิกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ หรือผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๑๒๐ พรรคการเมืองใดไม่รายงานตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๒๑ พรรคการเมืองใดจัดทำรายงานตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๑๒๒ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๘ วรรคสาม หรือวรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับห้าเท่าของจำนวนเงินที่จ่ายไปโดยไม่ถูกต้อง ถ้าเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๑๒๓ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และเหรียญพรรคการเมืองผู้ใดนำหรือยินยอมให้บุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลอื่น หรือนำไปใช้เพื่อการอื่นใด อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๔ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง หรือเปิดเผย ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองอันเป็นที่จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง มีกำหนดห้าปี และในกรณีที่กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง และละเลยไม่ดำเนินการตามหน้าที่ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้นมีกำหนดห้าปีด้วย

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดจ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกซึ่งดำรง ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ของผู้นั้น

มาตรา ๑๒๖ สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด ฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวล กฎหมายอาญา

มาตรา ๑๒๗ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๘ ในกรณีที่พรรคการเมืองเป็นผู้กระทำความผิด ถ้าการกระทำความผิด ของพรรคการเมืองนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของหัวหน้าพรรคการเมือง หรือ กรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของพรรคการเมืองนั้น หรือในกรณีที่ บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้ พรรคการเมืองนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๑๒๙ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีด้วย โดยความผิดนั้นไม่มีกรณีที่ทำให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วย ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดดังกล่าวได้

เมื่อผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบและชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๑๓๐ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าจำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณา สืบพยาน และอ่านคำพิพากษาลับหลังจำเลยได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓๑ ให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังคงดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวที่ตั้งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการตาม มาตรา ๑๓๒ โดยให้ถือว่าพรรคการเมืองดังกล่าวมีสมาชิกตามที่ปรากฏในทะเบียนสมาชิก พรรคการเมืองที่สำนักงานจัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๑๓๒ พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓๑ ต้องดำเนินการในเรื่อง และภายในระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งการเปลี่ยนแปลงสมาชิกที่แตกต่างจากที่ปรากฏในทะเบียนสมาชิก พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓๑ ให้นายทะเบียนทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(๒) พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับยังมีสมาชิกไม่ถึงห้าร้อยคน ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกให้ครบห้าร้อยคนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

(๓) **สัดส่วนเงินทุนประเดิมส่วนชนหนึ่งส่วนบาท และสั่งให้นายทะเบียนทราบ** **ศกยในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ** ในกรณีที่พรรคการเมืองมีเงินหรือทรัพย์สินอยู่แล้วจะกันเงินหรือทรัพย์สินที่มีอยู่แยกไว้เป็นทุนประเดิมก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบพร้อมด้วยหลักฐานการกันเงิน **ศกยในระยะเวลาตั้งแต่วันก่อนวันที่ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนตามมาตรา ๗๗ หรือก่อนวันส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี**

(๔) จัดให้สมาชิกพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองสำหรับปีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้พรรคการเมืองแจ้งให้คณะกรรมการทราบพร้อมด้วยหลักฐานแสดงการชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองสำหรับปีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นระยะเวลาชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองดังกล่าว สมาชิกที่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองดังกล่าว หากยังค้างค่าบำรุงพรรคการเมืองสำหรับปีก่อน ๆ อยู่เป็นจำนวนเท่าไร ให้เป็นอันพับไป

(๕) จัดให้สมาชิกพรรคการเมืองชำระเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองให้ได้จำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีดังกล่าวแล้ว ให้สมาชิกภาพของสมาชิกที่มีได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นอันสิ้นสุดลง และให้นายทะเบียนสมาชิกแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ตามรายการและวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด

(๖) จัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบังคับและจัดทำคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเลือกหัวหน้าพรรคการเมือง **เลขาธิการพรรคการเมือง** **เหรัญญิกพรรคการเมือง** นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง ตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่แก้ไขใหม่ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ การประชุมใหญ่นอกจากต้องดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ใช้บังคับอยู่แล้ว ต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขา และมีสมาชิกของพรรคการเมือง **ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดแต่ละจังหวัด ๆ ละไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนสำหรับจังหวัดที่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าหมื่นขึ้นไป** ซึ่งรวมกันแล้วมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน เข้าร่วมประชุมและมีสิทธิลงคะแนนเสียงในการแก้ไขข้อบังคับและเลือกหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคด้วย

(๗) จัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้ครบถ้วน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้พร้อมทั้งแจ้งรายการตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่ได้มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถือว่าเป็นการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แล้วให้แจ้งเป็นหนังสือยืนยันให้นายทะเบียนทราบภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย

ระยะเวลาที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง พรรคการเมืองอาจทำหนังสือขอยกเวลาออกไปตามที่จำเป็นก็ได้ แต่เมื่อรวมแล้ว ต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง เมื่อครบระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือครบระยะเวลาที่ได้รับการขยายแล้วพรรคการเมืองโดยังมิได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพไป ทั้งนี้ ในระหว่างเวลาที่พรรคการเมืองยังปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการตั้งสาขาพรรคการเมือง ไม่ครบถ้วน จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้

การยื่นขอยกระยะเวลาตามวรรคสองให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียน ก่อนสิ้นสุดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติ และให้นายทะเบียนมีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาได้ แต่ในกรณีที่จะไม่อนุญาตให้เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

การวินิจฉัยเรื่องใด ๆ ตามมาตรานี้ที่มีผลกระทบต่อพรรคการเมือง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการที่จะวินิจฉัย ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓๓ ในระหว่างที่พรรคการเมืองโดยังดำเนินการตามมาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) ไม่ครบถ้วน ห้ามมิให้จัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้แก่พรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๑๓๔ ในวาระเริ่มแรก การจัดสรรเงินให้พรรคการเมืองตามมาตรา ๗๗ (๓) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๕ ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง สำหรับพรรคการเมืองที่ขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่มี สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่ครบถ้วน ตามมาตรา ๓๓ และ มาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๙ ของพรรคการเมืองดังกล่าว ประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนสี่คน และ ตัวแทนสมาชิกหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งเลือกกันเองจนครบจำนวนเจ็ดคน ซึ่งอย่างน้อยต้องมีตัวแทนสมาชิกที่พรรคการเมืองมีในแต่ละเขตตามที่คณะกรรมการกำหนดและในกรณีที่มี ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดแล้ว ตัวแทนสมาชิกดังกล่าวต้องเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ในกรณีที่มีพรรคการเมืองใดมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดรวมกันไม่ถึงเจ็ดคน ให้พรรคการเมืองจัดให้มีการเลือกตั้งตัวแทนสมาชิกเพื่อให้ได้จำนวนที่ยังขาดอยู่จนครบจำนวนเจ็ดคน ทั้งนี้ การเลือกกันเองของหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ทั้งหมดเป็นหรือการเลือกตั้งตัวแทนสมาชิกด้วยให้เงินไปตามข้อบังคับ

มาตรา ๑๓๕/๑ ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ หากพรรคการเมืองใดได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไว้แล้วในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น

มาตรา ๑๓๖ ในการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองสำหรับปีแรกที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับตามมาตรา ๑๓๒ (๔) พรรคการเมืองจะเรียกเก็บต่ำกว่าอัตราที่กำหนดตามมาตรา ๑๕ (๑๕) ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าสิบบาท

ในการเรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓๒ (๔) พรรคการเมืองใดไม่มีข้อบังคับกำหนดให้เรียกเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง หรือกำหนดให้เรียกเก็บในอัตราต่ำกว่าที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้นกำหนดให้เรียกเก็บในอัตราตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๗ ให้โอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับไปเป็นของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๓๘ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการจะแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๙ ให้อธิบดีกรมสรรพากรออกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง และกำหนดวิธีการหักค่าลดหย่อนตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๑๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินการ ทวงผิดครุฑหรือเพื่อยุบพรรคการเมืองหรือการดำเนินคดีแพ่งต่อบุคคลใดที่มีความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

การกระทำใด ๆ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถ้าการกระทำนั้นยังเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลมีอำนาจดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

มาตรา ๑๔๑ บรรดาผู้ซึ่งถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้นับต่อเนื่องไปจนครบกำหนดตามระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น

ผู้ใดถูกต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่พ้นระยะเวลาที่ถูกห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ถือว่าผู้นั้นถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้โดยให้นับต่อเนื่องไปจนครบกำหนดตามระยะเวลาที่ถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๑๔๒ ให้คณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้มีระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ระยะเวลาดังกล่าว มิให้นำรวมระยะเวลาที่มีกรรมการการเลือกตั้งไม่ถึงห้าคนเข้าด้วย

ในระหว่างดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้บรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่ง ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือของนายทะเบียน ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

.....

.....

สรุปผลการดำเนินงาน

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....

ของ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการวิสามัญได้มีการประชุมเพื่อพิจารณา จำนวน ๒๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันจันทร์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๓ วันพุธที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๕ วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๙ วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๑ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๓ วันพุธที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๕ วันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๗ วันพุธที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๙ วันอังคารที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๒๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๒๓ วันพุธที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๒ วันอังคารที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๔ วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๖ วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๘ วันศุกร์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๐ วันอังคารที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๒ วันอังคารที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๔ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๖ วันอังคารที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๒๐ วันพุธที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๒๒ วันศุกร์ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๒๔ วันพฤหัสบดีที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

คณะผู้รับผิดชอบ

ในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายกิตติ เจริญยงค์

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

ฝ่ายเลขานุการ

นายวันนพ ศรีประภาภรณ์

นายปริญญา แสงแก้วเขียว

นางสาวมานิดา นามงาม

นายณัฐพล สิงห์สิริสิทธิ์

นางสาวเรณู สุนทรประพัทธ์สร

นายบรรพณ์ โชคเจริญพัฒน์กิจ

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๑

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

นิติกรปฏิบัติการ

วิทยากรชำนาญการ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ฝ่ายเอกสารอ้างอิง

นางสาวลัดดาวัลย์ สมบูรณ์กิจชัย

นายธมเดช เขตจัตุรัส

นายคมสัน นิคมคณารักษ์

นางอนงค์ ไต่ะประดับ

นางสาวยุพิน พรพันธ์

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิงในการประชุมกรรมการ

นิติกรชำนาญการ

นิติกรปฏิบัติการ

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

** สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักกรรมการ ๑ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๖๔-๖๕ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๔๕ **

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๓, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๕